

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ**

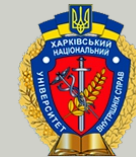
**ОДЕСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра цивільно-правових
дисциплін
Кафедра трудового,
земельного та господарського
права

**ХАРКІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра цивільно-
правових дисциплін

**ВПЛИВ
ІНТЕГРАЦІЙНИХ
ТЕНДЕНЦІЙ НА
РОЗВИТОК
НАЦІОНАЛЬНОГО
ПРАВА**

31 березня 2023 р.

**Одеса
2023**

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра цивільно-правових дисциплін
Кафедра трудового, земельного та господарського права**

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра цивільно-правових дисциплін

ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА

31 березня 2023 р.

**ОДЕСА
2023**

УДК 347.1 (477)(4/9)

ББК 67.404+67.99

В 80

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри цивільно-правових дисциплін
Одеського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 11 від 17.04.2023 року)*

Упорядник:

Церковна О.В. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ.

Редактори:

Маковій Віктор Петрович – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ;

Зайцев Олексій Леонідович – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету внутрішніх справ.

Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток національного права : матеріали міжнародної науково - практичної конференції м. Одеса, 31 березня 2023 р. / редкол. В.П. Маковій та ін. Одеса, ОДУВС, 2023. 309 с.

Збірник містить матеріали доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток національного права» (Одеса, 31 березня 2023 р.). У роботі конференції взяли участь науковці, науково-педагогічні працівники, ад'юнкти, аспіранти та магістранти з 15 українських навчальних та наукових закладів юридичного профілю, а також Академії поліції Азербайджанської Республіки, Бакінського державного університету (Республіка Азербайджан), Карагандинський університет ім. Академіка Є.А. Букетова (Казахстан), Вармінсько-Мазурський університет (Польща), Університет Верони (Італія), адвокатського бюро Arıhan&Arıhan (Туреччина).

Збірник може бути використаний перемінним складом юридичних закладів освіти, науковцями, практичними працівниками, які цікавляться проблемами впливу інтеграційних тенденцій на розвиток національного права.

Матеріали опубліковані в авторській редакції

Донцов Д.Ю.
кандидат юридичних наук, доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Одеського державного університету внутрішніх справ

ІНСТИТУТ СПРОЩЕНОГО ПОЗОВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЯК СПОСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Чисельні судові провадження спонукають до пошуку шляхів оптимізації судового розгляду справ з метою прискорення по покращення показників розгляду справ у судах. Таким механізмом стала система спрощеного провадження, яка покликана спростити розгляд окремих категорій справ швидше та з максимальним зменшенням судових витрат.

В правовій доктрині інститут спрощеного провадження є недосить дослідженим, а численні науковці обмежуються його розумінням в контексті спрощення або оптимізації процесуальної форми провадження. Деякі аспекти спрощення судових цивільних процедур досліджували такі вчені як: В. Бобрик, С. Васильєв, Д. Кримський, Н. Сакара, С. Фурса, М. Штефан та інші.

Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII в Цивільний процесуальний кодекс України вводить поняття спрощеного позовного провадження [1].

Цивільне судочинство здійснюється у порядку передбаченому ст. 274 ЦПК України: спрощене позовне провадження призначене для розгляду: малозначних справ (відповідно до ст. 6, 9, 19 ЦПК України справи ціна позову яких не більше ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб; справи, які визнані судом незначними, крім тих, що підлягають розгляду в

рамках позовного провадження та ціна яких більше двісті п'ятдесят розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб; справи про стягнення аліментів, зміна їх розміру; справи про розірвання шлюбу; справи про захист прав споживачів ціна позову яких перевищує двісті п'ятдесят розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.); справ, що виникають з трудових відносин; справ про надання судом дозволу на тимчасовий виїзд дитини за межі України тому з батьків, хто проживає окремо від дитини, у якого відсутня заборгованість зі сплати аліментів та якому відмовлено другим із батьків у наданні нотаріально посвідченої згоди на такий виїзд; справ незначної складності та інших справ, для яких пріоритетним є швидке вирішення справи. При розв'язанні питання стосовно розгляду справи в рамках спрощеного чи загального провадження суд бере до уваги ціну позову та безпосереднє значення справи для кожної зі сторін, обраний позивачем спосіб захисту, категорію і складність справи, обсяг і характер доказів у справі включно з обговоренням питання призначення експертизи, виклику свідків тощо, кількість сторін і інших учасників справи, чи наявний у справі значний суспільний інтерес і думка сторін стосовно розгляду справу в рамках спрощеного провадження [2].

В ЦПК України присутня певна колізія норм в частині того, що спрощене позовне провадження призначене для швидкого вирішення справи, водночас в рамках спрощеного провадження може бути розглянута будь-яка справа, за винятком чітко регламентованих нормами ЦПК України. Загалом розгляд справ в порядку спрощеного позовного поділяється на справи що повинні розглядатися в рамках спрощеного позовного провадження та ті, що можуть розглядатися за такими правилами (або за власним баченням суду або за клопотанням позивача).

Питання про відкриття справ в порядку спрощеного провадження вирішується на стадії відкриття провадження у справі. Так, на практиці суди не рідко постановляють ухвалу про відкриття саме спрощеного позовного провадження, однак вважаємо, що зазначене термінологічне виокремлення в назві ухвали про відкриття саме спрощеного провадження дещо не відповідає нормативній термінології процесуального законодавства, адже ЦПК України не виділяє окремого найменування ухвали про відкриття спрощеного провадження, а вірним буде постановлення ухвали про відкриття провадження у справі.

У випадку якщо ж справи, що розглядає суд можуть, однак не повинні, розглядатися за правилами спрощеного позовного провадження, без клопотання позивача про розгляд справи у спрощеному провадженні, буде розглядати справу в такому порядку, то рішення в такій справі може бути скасовано с рамках та на підставі п. 7 ч. 3 ст. 376 ЦПК.

Аналіз норм які регулюють питання апеляційного оскарження, демонструє, що рішення в справі винесене в рамках загального позовного провадження, хоча за вимогами процесуального законодавства справа мала б

розглядатися в рамках спрощеного позовного провадження не підлягає скачуванню виключно з цієї підстави, означене є формальною підставою порушення норм процесуального законодавства для скасування чи зміни такого рішення суду.

Варто звернути увагу і на те, що під час розгляду справи в рамках спрощеного позовного провадження виникають певні практичні нюанси – відсутня як окрема стадія підготовчого провадження, а суд вчиняє дії щодо підготовки подальшого розгляду справи самостійно. В таких умовах суду складніше встановлювати що входить в предмет доказування, які докази мають бути подані сторонами, що призводить до того, що сторони надають докази під час подальшого розгляду справи, що в результаті затягує її розгляд, суду незрозуміло чи повідомили сторони всі обставини, що стосуються справи відразу. У випадку, якщо суд вирішить призначити експертизу, то він не може забезпечити реалізацію права учасників запропонувати питання експерту роз'яснення яких важливе для розгляду справи, що порушує процесуальну форму висновку експерта, який у такому випадку може бути визнано недопустимим доказом.

Наявність наведених вище нюансів може призвести до неповного та не всебічного розгляду справи і такий неефективний розгляд справи по суті може призводити до незаконного рішення по справі, а тому рішенням даної ситуації може стати повноцінне підготовче провадження в рамках розгляду справ в рамках спрощеного позовного провадження.

Загалом прагнення спрощення та прискорення судового розгляду справ лягло в основу напрацювання концепції спрощеного позовного провадження. Основними гаслами прагнення законодавця змінити цивільний процес були ефективність та дієвість [3, с. 58]. Н.Ю. Сакара зазначає, що спрощене провадження є наслідком диверсифікації цивільної процесуальної форми позовного провадження внаслідок виключення з неї певних судових процедур і процесуальних дій, а також закріплення факультативності деяких з них [4].

Відмітимо і те, що ст. Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод зазначає, що безпосереднє існування спрощених процедур на рівні національних правопорядків не тягне за собою порушення права особи на справедливий судовий розгляд [5].

Звертаючись до європейського законодавства, вбачається що права можуть бути обмежені з метою їх врегулювання державним інститутом. Зазначені положення розкриваються в рекомендаціях Комітету міністрів Ради Європи державам-членам №R(81)7 про заходи стосовно полегшення доступу до правосуддя, №R(84)5 про принципи цивільного судочинства [6], спрямованих на поліпшення функціонування правосуддя, №R(86)12 про заходи щодо запобігання та зниження надмірної завантаженості судів [7].

Підсумовуючи, зазначимо, що спрощене позовне провадження має свою унікальну нішу в цивільному процесуальному законодавстві та введене в національне законодавство з метою швидкого вирішення справ. Загалом за-

провадження спрощеного провадження можна визначити як позитивний крок, що відповідає світовим тенденціям.

Список літератури:

1. Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів: Закон України від 03.10.2017 № 2147-VIII. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2017. № 48. Ст. 436. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2147-19>;
2. Цивільний процесуальний кодекс України. Кодекс України; Кодекс, Закон від 18.03.2004 № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>;
3. Судова реформа в Україні: поточні результати та найближчі перспективи. Інформаційно-аналітичні матеріали. Київ: Центр Разумкова. 2013. С.130.
3.URL: https://razumkov.org.ua/upload/Sudova_reforma_2013.pdf;
4. Сакара Н.Ю. Спрощене позовне провадження як новела цивільного процесуального права. Проблеми цивільного права та процесу. Харків, 2018. URL:http://univd.edu.ua/general/publishing/konf/25_05_2018/pdf/62.pdf
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Рада Європи. Конвенція. Міжнародний документ. Протокол від 04.11.1950 р., Документ 995_004. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004;
6. Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи № R(81)7 щодо заходів, що полегшують доступ до правосуддя: Міжнародний документ від 14.05.1981 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_133;
7. Рекомендація № R (84)5 Комітету міністрів країнам-членам відносно принципів цивільного судочинства, спрямованих на удосконалення судової системи. Міжнародний документ від 28.02.1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_126.

Вашак В.А. СВДС (ЦИФРОВА ВАЛЮТА ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ) ЯК ПРОТИВАГА САМОРЕГУЛЯЦІЇ РИНКУ КРИПТОВАЛЮТ В УКРАЇНІ ТА ЗАКОРДОНОМ	92
Герасимчук Л.В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДОГОВІРНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН	95
Горбаньов І.М. ОПТИМІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	98
Горбунова О.В. ПРАВО НА ОДНОСТАТЕВИЙ ШЛЮБ: УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	102
Григорєцька І.І. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ПІДХОДИ	105
Громік В.Р. ВИДИ ПОРУШЕНЬ АВТОРСЬКИХ ПРАВ НА АУДІОВІЗУАЛЬНІ ТВОРИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ ЇМ	108
Гузенко О.П. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ	110
Даниленко С.К. ОСОБЛИВОСТІ РОЗМЕЖУВАННЯ ПАТРОНАТНОГО ВИХОВАННЯ ВІД СУМІЖНИХ ІНСТИТУТІВ	113
Джулай Д.О. ВЕРХОВНИЙ СУД В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЄДНОСТІ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	116
Донцов Д.Ю. ІНСТИТУТ СПРОЩЕНОГО ПОЗОВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЯК СПОСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	121
Дришлюк А.І. ДОПОМІЖНІ ДЖЕРЕЛА РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУДУ	124
Дришлюк В.І. УНІФІКАЦІЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЯК ТЕНДЕНЦІЯ СУЧАСНОГО ЕТАПУ ЗАКОНОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	127
Дружкова І. С., Бавченкова І.Ю. ВПЛИВ ВІЙНИ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК І БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ	129